

Verlangen naar het vertrouwde

Op weg gaan naar een nieuw leven is ingewikkeld. De angst die een onbekende situatie oproept, kan zo sterk zijn dat je terugverlangt naar je oude bestaan. Liever vertrouwde ellende dan onzekere vrijheid.

Het blijft toch merkwaardig dat het volk Israël als het eenmaal onderweg is in de woestijn op allerlei momenten niets liever wil dan teruggaan naar Egypte. Hoe is het mogelijk? Het zijn bevrijde mensen op weg naar het beloofde land! En in Egypte werden ze op allerlei manieren uitgebuit, moesten ze slavenarbeid verrichten en genoten ze geen enkele vrijheid. Het land waar ze hun kinderen niet op hun eigen manier konden grootbrengen, waar ze geen rechten hadden. Waarom zouden ze daarnaar terugverlangen?

'HET IS ME VREEMD'

Zou dat verlangen een heel gewoon menselijk trekje zijn? Liever in de vertrouwde ellende dan in een onzekere vrijheid. Als ik terugdenk aan mijn pastorale praktijk in de gevangenis, dan zag ik dat eigenlijk heel vaak. Mannen verlangden naar een ander leven maar zodra dat ook maar enigszins in zicht kwam, zochten ze toch hun oude foute vrienden weer op en vielen ze terug in de criminaliteit. Hadden ze gebrek aan ruggengraat? Was hun verlangen naar een nieuw leven wel echt geweest? Of mocht het niets kosten? Dat zal in sommige gevallen vast ook aan de orde zijn geweest, maar ik zag dat het veel vaker angst was voor het onbekende.

Een van mijn gemeenteleden in de bajes kreeg een nieuwe vriendin en met haar een liefdevolle schoonfamilie. Zelf was hij opgegroeid in internaten, maar hij kreeg nu een warme plek waar hij altijd welkom was, ondanks het feit dat hij

ogenschijnlijk niet de ideale schoonzoon was met zijn detentie-ervaring. Er werd voor hem gekookt, hij ging mee met de familie-uitjes, de relatie met zijn vriendin was warm en stabiel. Toch maakte hij het van de ene op de andere dag uit. 'Ik ken dit niet, dominee, het is me vreemd, al die gezelligheid. Ik weet dat dit is wat ik altijd gemist heb en toch past het niet bij me!' En dus was hij weer teruggegaan naar zijn oude milieu van gebruikers en zat hij na verloop van weken weer 'binnen', tegenover zijn bajesdominee.

BASISVERTROUWEN

Deze man leerde me dat het ingewikkeld is om op weg te gaan naar een nieuw leven. Een mens moet het zichzelf ook gunnen dat het een keer goed gaat, dat er mensen zijn die van je houden en dat je dat waard bent. En als de boodschap al die jaren is geweest dat je niks waard bent, dat je je maar moet zien te redden tussen vreemden in allerlei instituties, dan kun je dat nieuwe niet zomaar omarmen. Kennelijk is er een soort basisvertrouwen nodig om op weg te gaan, op weg naar een nieuw 'land', naar de overkant.

Eigenlijk zie je dat heel mooi bij kleine kinderen. Zodra ze leren lopen, moeten ze leren loslaten. Bij de hele kleintjes is de stoel twee meter verderop de overkant. De veilige hand van een ouder loslaten en zelf op pad gaan, met wankelende stappen – doodeng is het. Maar ze durven, want in de buurt is iemand die hen niet te pletter laat vallen. Ook oudere kinderen zie je nieuwe, grote stappen maken: voor het eerst naar de middelbare school, voor het eerst uit huis, voor het eerst een baan. Basisvertrouwen dat het sowieso goed komt, ook al weet je niet hoe,

Je hebt
basisvertrouwen
nodig om op weg
te gaan

lijkt steeds het sleutelwoord. Dat helpt om op pad te gaan, om onzekerheden uit te houden en om voor ogen te houden wat je belangrijk vindt. Dat zorgt ervoor dat je op koers blijft, ondanks onzekerheden.

SAMEN OEFENEN IN VERTROUWEN

Met Pasen zeggen we tegen elkaar dat het Licht het wint van de nacht. Dat de nacht van de dood niet het laatste woord heeft, omdat Christus is opgestaan. Het betekent dat we ons niet verzoenen met de schemer en de nacht, met alle halfslachtigheid en welke vorm van slavernij dan ook. Prachtig! Maar willen we dat visioen kunnen delen met anderen, dan zullen we met elkaar moeten oefenen in basisvertrouwen. Samen een betrouwbare gemeenschap vormen en elkaar steeds laten weten dat we de moeite waard zijn om lief te hebben. Dat zal ons helpen om het licht te omarmen en niet meer terug te verlangen naar vertrouwde ellende. Dan hoeft niemand terug naar Egypte, het oude slavenland, omdat we hebben leren vertrouwen dat we samen op weg zijn naar iets beters. ■

Folly Hemrica is coördinator van 2GO maatjesproject Slachtoffers Mensenhandel (bij STEK Den Haag) en redactielid van Open Deur.

IN HET BIJBELBOEK EXODUS WORDT VERTELD HOE GOD DE ISRAELIETEN ONDER LEIDING VAN MOZES LIET WEGTREKKEN UIT EGYPTEN, WAAR ZE ALS SLAVEN LEEFDEN. DAARNA VOLGEN DE VERHALEN HOE HET VOLK DOOR DE WOESTIJN TREKT.

Afscheid

en heel behoedzaam
neem ik
steen voor steen
uit mijn rugzak

en met een traan
trek ik
mijn wortels terug

en bij elke steen
bij elke traan
word ik lichter

en klaar
om op te breken

en toch doet het
onvoorstelbaar
zeer

ANDREA SCHWARZ

UIT: 'EIN TANZENDER STERN. VON CHAOS,
ORDNUNG UND DEM WAHREN LEBEN.'
HERDER, 2012.

